# Spirituele Anamnese in de ge?nstitutionaliseerde ouderenzorg: Zoektocht naar een geschikt instrument

**Haio:** NICKMANS Brecht , KUL
**Promotor:** AERTGEERTS Bert , KUL
**Praktijkopleider:** MORREN Nelly , VANDECAPPELLE Johan

**Context:** Inleiding: De actuele spirituele toestand van een individu kan vari?ren van spiritueel welzijn tot spirituele nood. Heel wat factoren kunnen de balans tussen spirituele krachtbronnen en noden uit evenwicht brengen. Onder meer fysieke en cognitieve beperkingen, hulpbehoevendheid, verlies aan privacy, het verlies van naasten en uiteindelijk het eigen naderende levenseinde maken bewoners van woon- en zorgcentra (WZC) tot een kwetsbare groep. In een vergrijzende maatschappij neemt deze populatie bovendien steeds in omvang toe. Gezien onvervulde spirituele noden leiden tot een verhoogde morbiditeit en mortaliteit, is het ook aan de arts aandacht te hebben voor het spiritueel welzijn van de patiënt. Meerdere instrumenten om spirituele noden in kaart te brengen zijn beschikbaar, maar consensus over de meest geschikte methode voor gebruik bij oudere bewoners van WZC ontbreekt.

**Onderzoeksvraag:** Doel: Het identificeren en uittesten van het meest geschikte instrument om de spirituele noden van mensen in een woon- en zorgcentrum te bevragen.

**Methode:** Design: Systematisch literatuuroverzicht ? Pilootstudie Methode: Na een systematisch literatuuroverzicht in Medline, CINAHL en PsycInfo werden instrumenten ter bevraging van spirituele noden en krachtbronnen opgelijst en beoordeeld op vijf criteria (validering, inhoud, duur, complexiteit en spontane?teit). Aan de hand van het meest geschikte instrument werden interviews afgenomen en vervolgens geanalyseerd naar spirituele krachtbronnen en noden. De patiënten werd nadien om een evaluatie van gesprek gevraagd.

**Resultaten:** Resultaten: In 44 weerhouden artikels werden 21 instrumenten besproken. De open gespreksvorm en specifieke focus op spirituele noden, de gunstige afnameduur en de beschikbare valideringsgegevens maakten dat de Spiritual Distress Assessment Tool (SDAT) het best voldeed aan onze visie op een geschikt instrument. In een pilootstudie bij 11 bewoners van WZC werd de SDAT positief geëvalueerd door de doelgroep. Zij voelden zich comfortabel en begrepen, beoordeelden de gestelde vragen als nuttig, duidelijk en eenvoudig en kenden een dergelijk gesprek een plaats toe binnen de (huis)arts-patiëntrelatie. Het geloof, goede sociale contacten en een aanvaardings- en aanpassingsvermogen kwamen duidelijk naar voren als bronnen van spirituele steun. Eenzaamheid, omgaan met hulpbehoevendheid, de beperkte vrijheid in een WZC en een moeilijke relatie met zorgverleners lagen aan de basis van spirituele noden.

**Conclusie:** Discussie: Verder onderzoek kan evaluatiecriteria voor instrumenten ter bevraging van spirituele noden beter aflijnen. Het SDAT-instrument identificeert spirituele noden bij WZC-bewoners conform de literatuur, doch ruimere klinische praktijkervaring moet dit verder aantonen. Conclusie: Het Spiritual Distress Assessment Tool (SDAT) is het meest geschikt instrument ter bevraging van spirituele noden bij WZC-bewoners. Dit instrument en zijn gebruik wordt in een verkennende pilootstudie positief geëvalueerd door de doelgroep, en is in staat spirituele noden te identificeren.